

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016 – 19 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». – Астана, 2016. – 19 б.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы» (өзгертулер мен толықтырулармен). – Астана, 2017.
3. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар – рухани жаңғыру» // «Егемен Қазақстан» жалпыұлттық қоғамдық-саяси газеті. – Астана, 22.04.2017.
4. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. ҚР БҒМ 2015 жыл №348 бұйрығы.
5. Шүйінішина Ш.М., Мухамедханова А.К. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді жүзеге асыруды нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету. Известия Национальной Академии наук Республики Казахстан. ISSN 2224-5294. Серия общественных и гуманитарных наук. № 6. 2017. 228-233 бб.
6. «Орта білім беру (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта) ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары» ҚР Үкіметінің №499 Қаулысы. 17 мамыр 2013 жыл.
7. ҚР БҒМ «Білім мекемелерін бағалау критерийлерін бекіту туралы» №124 бұйрығы. – Астана, 2016 ж.
8. Жигитбекова Б.Д., Канаева С. Топтық психологиялық тренингтегі психогимнастиканың орны және рөлі // Абай атындағы ҚазҰПУ-дың Хабаршысы, «Психология» сериясы №4 (53) 2017ж. 61-66 б.

МРНТИ:15.81.21

М.П. Оспанбаева¹, Н.Ж. Құрмашева²

^{1,2}«Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы –
Жамбыл облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты,
Тараз қ., Қазақстан

БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аңдатпа

Мақалада білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби біліктіліктерін арттыру арқылы оларды инклюзивті білім беруге даярлау жолдары ұсынылды. Қазіргі Қазақстан жағдайында баршаның сапалы білім алу құқықтарының теңдігін қамтамасыз етудің әдістемелік мәселелері айқындалды. ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты талаптары аясында оқушылардың білім бағдарламаларын меңгеру ерекшеліктеріне байланысты, оқу материалдары мен ресурстарын бейімдеу мәселелерінің өзектілігі қарастырылды.

Түйін сөздер: инклюзивті білім беру, педагогтардың даярлығы, инклюзивті оқыту шарттары, кәсіби біліктілік, ерекше білім қажеттілігі, тұжырымдамалық амалдар, біліктілікті арттыру, білім беру үрдісі.

Оспанбаева М.П.¹, Курмашева Н.Ж.²

^{1,2}Филиал АО «НЦПК «Өрлеу» –

Институт повышения квалификации педагогических работников по Жамбылской области,
г. Тараз, Казахстан

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

Аннотация

В статье представлены различные подходы к подготовке педагогов образовательных организаций к инклюзивному образованию; выделены существующие проблемы в данном процессе; раскрывается понятие «подготовка педагогов к работе в условиях инклюзивного образования» как целенаправленный,

творческий и непрерывный процесс развития профессиональной компетентности и показаны возможные результаты такой подготовки в виде способности и готовности педагогов решать профессиональные задачи.

Ключевые слова: инклюзивное образование, готовность педагогов, условия инклюзивного образования, профессиональная компетентность, особые образовательные потребности, концептуальные подходы, повышение квалификации, образовательный процесс

M.P. Ospanbaeva¹, N.Z. Kurmasheva²

*^{1,2}Institute «Өрлеу» of pedagogical personnel qualification in Zhambyl region
Taraz, Kazakhstan*

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION IN THE SYSTEM OF IMPROVING QUALIFICATION

Abstract

The article presents different approaches to preparing teachers of educational institutions for inclusive education; allocated existing problems in this process; defines the notion “preparation of teachers to work in the conditions of inclusive education” as a focused, creative and continuous process of professional competence development and shows the possible results of such training in the form of the ability and willingness of teachers to solve professional problems.

Key words: inclusive education, readiness of teachers, conditions for inclusive education, professional competence, special educational needs, conceptual approaches, training, educational process.

Қазіргі қазақстандық білім беру жүйесінде қоғамдық сананы рухани жаңғырту үдерісіне орай, көптеген жаңарулар жүргізіліп жатыр. Білім беру мазмұны түбегейлі жаңартылып, оқыту ресурстары мен контенттер цифрландырылуда. Білім беру үрдісінің сапасын арттыратын оқытудың инновациялық технологиялары жүзеге асырылуда. Еліміздің білім беру жүйесіндегі маңызды қадамдардың бірі – ерекше білім алу қажеттілігі бар оқушылар (ары қарай – ЕБҚ оқушылар) категорияларын қалыпты білім кеңістігіне тартуға бағытталған инклюзивті оқыту. Осы ретте көңіл аударуды қажет ететін аса маңызды шарт ЕБҚ оқушылардың сапалы білім алу құқықтарының теңдігін қамтамасыз етудің педагогикалық-психологиялық міндеттері болып отыр. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, «ҚР білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасы», «ҚР инклюзивті білім беруді дамыту тұжырымдамасы» сынды құқықтық-нормативті құжаттар арқылы міндеттелген инклюзивті білім беру үрдісі педагогтардың кәсіби іс-әрекетіне қойылар талапты күшейтеді. Елімізде дамуында бұзылыстары бар оқушыларды ұзақ жылдар бойы арнайы мектептерде немесе үй жағдайында жеке оқытып келді. Бұл ретте балалардың даму бұзылыстарын түзету, реттеу және оқытуды жүзеге асыратын педагогтар арнаулы білім иелері; ал жалпы білім беретін мектеп педагогтарына ЕБҚ оқушылармен жұмыс құзыреттіліктерін жетілдіру қажеттілігі шамалы болатын [1].

Қазақстан Республикасының «Педагог» кәсіби стандартының енгізілуіне орай, барлық деңгейдегі педагогтар инклюзивті білім беру саласында арнайы біліктіліктерді меңгеруі тиіс. ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты талаптары аясында оқушылардың білім бағдарламаларын меңгеру ерекшеліктеріне байланысты, оқу материалдары мен ресурстарын бейімдеу сынды күрделі мәселелерден бастап, ЕБҚ оқушылар категорияларының психофизиологиялық даму ерекшеліктері, олардың қабылдау деңгейлеріне орай күнделікті сабақ тапсырмаларын дайындау, оқу жетістіктерін бағалау критерийлері мен дескрипторлар құру, сынып ұжымындағы моральды-психологиялық ахуалды бақылау және реттеу, ЕБҚ оқушыны қолдау, өзара қарым-қатынастар жүйесі және бірлескен іс-әрекеттерді басқару, ата-аналармен жұмыс, т.б. іс-әрекеттерді қамтиды [2].

Қазіргі таңда бірқатар педагогикалық жоғары оқу орындарында жоғары кәсіби білім стандартына сәйкес болашақ педагогтарды инклюзивті білім беруге қосымша даярлау үрдісі жүзеге асырылып жатыр (бейімделген білім бағдарламалары). Әйтсе де, ЕБҚ оқушыларды құрдастарымен қатар педагогикалық үрдіске қосуды бүгінгі күні қамтамасыз ету қажет. Сондықтан,

заманауи инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын педагогтарды даярлау қызметінің біліктілікті арттыру жүйесіне жүктелері анық.

Отандық және шетелдік психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді зерттеу барысында инклюзивті білім беру жағдайында педагогтардың кәсіби даярлығы мәселесі авторлардың назарында екендігі айқындалды (С.В. Алехина, М.Н. Алексеева, Е.Л. Агафонова, Н.П. Артюшенко, О.С. Кузьмина, Е.Г. Самарцева, И.Н. Хафизуллина, В.В. Хитрюк, Е.Гайдукевич, Ю.В. Шумиловская, Р.Сулейменова, З.Мовкебаева, Г.Абаева және т.б.). Дегенмен, біліктілікті арттыру жүйесінде инклюзивті білім беруді жүзеге асыру тиімділігіне ықпал ететін ұйымдастыру-педагогикалық шарттар жеткілікті зерттелмеген. Атап айтар болсақ, инклюзивті білім берудің әдістемелік амалдары мен технологияларының әлсіздігі; ЕБҚ бар оқушылар категориясы және оларды оқыту әдістемелері сынды ерекше жағдайларға байланысты кәсіби қиындықтарға тап болған жағдайда педагогтарды үздіксіз әдістемелік сүйемелдеудің тапшылығы; білім беруді дамыту-түзету үрдісін құру және оқу үрдісінің барлық субъектілеріне тең ортақ байланысты қамтамасыз ету күрделілігі сынды өзекті педагогикалық-психологиялық мәселелер. Әсіресе, денсаулық және әлеуметтік жағдайларына қарамастан, балаларды дамытуды қамтамасыз ететін білім беру жүйесін құру міндеттері аса маңызды [3].

Жамбыл облысы педагогтарының біліктілігін арттыру барысында жүргізілген зерттеулер ЕБҚ оқушылармен жұмыс істеуге дайын мұғалімдер құрамының жеткілікті еместігін көрсетті. Сауалнамаға қатысқансын алушылардың 34% инклюзивті білім беруді жүзеге асыруға дайын екендіктерін, 23% – керісінше, ал қалған 43% кесіп айта алмайтындықтарын білдірді. Осылайша, респонденттердің басым көпшілігінің инклюзивті білім беруді жүзеге асыруға дайын еместігі айқындалды (66%).

Облыс мұғалімдерінің арасында жүргізілген сынақ барысында инклюзивті білім беру мәселесіне байланысты қоғамдық құндылық бағдар, субъектілік қатынастар және педагогтардың кәсіби мәселелері талданды. Мәселен, «Заманауи білім балаларға не беруі қажет деп ойлайсыз?» сауалына сыналусылардың 30% «пән бойынша білім» деп жауап берді; 15% - «жалпымәдени дүниетаным», 20% «қабілеттерін ашуға көмек», 20% «адамдармен араласу тәжірибесі, яғни әлеуметтену үрдісі», 27% «өмір сабақтарын шешуге қажет білімдер», 25% «өз бетінше оқып-үйрену», 18% «қызығушылықтар шеңберін анықтау, мамандық таңдау», 20% «өзін-өзі ұстау тәртібі мен мәдениетін үйрету», 13% «жалпыға ортақ құндылықтар аясында өмірге даярлау», 5% «ЖОО-ға түсу үшін дайындық», 0% «денсаулығын сақтау және нығайту» деп жауап берген. «Білім беру ұйымдарында әр оқушының даралық ерекшелігі, сұраныстары, қызығушылықтары ескеріледі ме?» сауалына қатысушылардың 40 пайызы ескерілетінін айтса, 30 пайызы әрдайым ескеріле бермейтінін, 20 пайызы әр оқушының қажеттілігін ескеруге мүмкіндік жоқтығын алға тартады; ал 10 пайызы жауап беруге қиналған. «Оқушылармен жеке жұмыс жасауға мұғалімдерде мүмкіндік бар ма?» сауалына «иә» деп 23%, «кейде» деп 32%, «ондай мүмкіндік жоқ» деп 23%, «айта алмаймын» деп 22% жауап берген. «Мұғалімдер ерекше білім қажеттілігі бар оқушылардың жеке білім траекторияларын жобалау барысында қандай қиындықтарға ұшырайды?» сауалына «бұл көп уақыт қажет етеді» дегендері 38%, «сынып толымдығы, яғни оқушылар санының тым көп болуы кедергі» деп жауап бергендері 47%, «мұнымен ешкім шұғылданбайды» жауабын 15% берген. «Ерекше білім қажеттілігі бар оқушылармен жұмыс барысында мұғалімдер қандай қиындықтарға тап болады?» сауалына сыналусылардың 45 пайызы «мұғалімдердің жеке білім маршрутын құруға уақыттары жетіспейді» деп жауап берсе, 30 пайызы ерекше білім қажеттілігі бар балалардың мүмкіндіктеріне сай тапсырмалар құрастырудың қиындығын, ал 25 пайызы оқушы мүмкіндігіне орай критерийлер мен дескрипторлар құрудың күрделілігін алға тартқан.

Сынақ нәтижесі қазақстандық мұғалімдердің кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру стратегиясын кеңейту қажеттілігі туралы болжамды растайды. Анықталған мәселенің тәжірибелік мәні және оның теориялық тұрғыда жеткілікті ашылмауы зерттеу мәселесін нақтылауға ықпал етті: «Біліктілікті арттыру жүйесіндегі инклюзивті білім берудің мазмұны, технологиялары және ұйымдастыру-педагогикалық шарттары». Берілген мәселе зерттеу тақырыбын анықтауға негіз

болды: «Жамбыл облысы педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру жүйесінде инклюзивті білім беруді жүзеге асыру».

Сонымен, қалыпты және стандартты емес балаларды біріктіріп оқыту табыстылығын қамтамасыз ететін маңызды факторлардың бірі – арнайы дайындықтан өткен педагогтың болуы. Оның даярлығы біліктілікті арттыру жүйесіне концептуалды өзгерістер енгізуді талап етеді. Осы өзгерістер концепциясын анықтаудың бірқатар маңызды жайттары белгілі. Олардың ішіндегі ең өзектісі біліктілікті арттыру жүйесін арқылы, ЕБҚ оқушыларды оқыту және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жоғары кәсіби деңгейде жүзеге асыратын, жаңа кадрларды даярлау бағытын дамыту болып табылады. Бұл бағытты біліктілікті арттыру бағдарламасындағы вариативті модуль арқылы қамтамасыз етуге болады.

Қазіргі жаңарулар заманында педагог кадрларды даярлау жүйесі тиімді болуы үшін инклюзивті білім беру тәжірибесінің даму тенденцияларына сәйкес, педагогикалық білім беру мақсатын, оның мазмұнын, технологияларын өзгертуі керек. Бұл тұжырымды «ЕБҚ оқушыларды оқыту үрдісіне қатысу үшін педагог арнайы біліммен қарулануы тиіс пе?» сауалына алынған нәтиже нақтылай түсті. Сұралғандардың 54% бұл қорытындыны мақұлдаса, 46% инклюзивті білім беру бойынша мұғалімдердің біліктіліктерін арттыруы қажет деп санайды. Педагогтарды инклюзивті білім беру тәжірибесіне даярлауды ұйымдастыру үрдісінде келесі шарттарды сақтай отырып, оқытудың жеке траекториясын айқындау қажет:

- кәсіби біліктілікті арттырудың үздіксіз сипатын, яғни педагогты курсаралық кезеңде психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу;

- іріктеу кезінде профессиограмма әдісінің мазмұнын қолдану;

- инклюзивті білім беру жағдайында тыңдаушылардың кәсіби іс-әрекетіне қатысты құндылық қатынасты қалыптастыру іс-шараларының кешенін жасау [4].

Мұндай қатынас оқытудың даралығын жүзеге асыратын және ата-аналар мен қолдау қызметінің мамандарымен жемісті әрекет жүргізетін, сондай-ақ ЕБҚ оқушы үшін түсініп, қабылдау ортасын ұйымдастыра білетін педагогты дайындауды қамтамасыз етеді [5].

Жамбыл облысы бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру институтында білім бағдарламаларын бейімдеуді жүзеге асыру бойынша жұмыстар жүргізіліп келеді:

1) құқықтық-нормативтік модуль мазмұны Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың концептуалдық бағытына сәйкес жаңартылуда;

2) вариативті модуль берілген курс шеңберінде инклюзивті білім беру ерекшеліктерін ашатын тақырыптармен толықтырылуда;

3) психологиялық-педагогикалық, мазмұндық және технологиялық модульдер білім беру үрдісін инклюзияландыруға бағытталған және оқу ресурстарын бейімдеуді қарастырады;

4) басқару модулінің оқу контенті білім беру ұйымы жағдайында сапалы білім алу үшін, әлеуметтік ортаға бейімделу және ену үшін кедергілерді жоюға бағдарланған.

«Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың концептуалды бағыттарында» стратегиялық міндеттердің бірі ретінде «инклюзивті білім беруді теориялық және әдістемелік дамытуды қамтамасыз ету үшін ғылыми зерттеулер жүргізілуі» қажеттілігі тұжырымдалған [6].

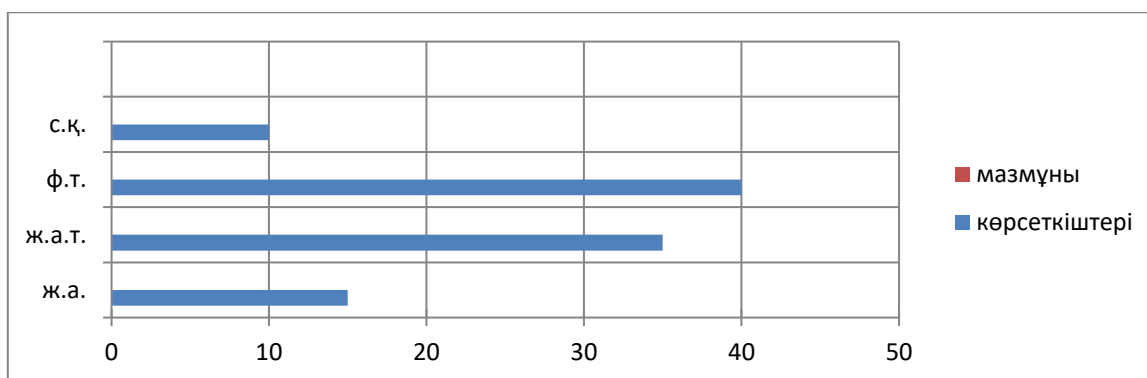
Стратегиялық маңызы зор осы міндетті шешу барысында «Өрлеу» ҰБАО» АҚ филиалы – Жамбыл облысы бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру институты өзінің ғылыми-зерттеу әрекетінің бағытын айқындады: «Жамбыл облысы бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру жүйесінде инклюзивті білім беру». Зерттеу мақсаты инклюзивті білім беру жағдайында педагогтардың кәсіби біліктіліктерін арттыру бағдарламаларын құру және бейімдеу болып табылады. Зерттеу жорамалы білім берудің жаңартылған бағдарламасы аясында жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясы және тыңдаушылардың кәсіби сана-сезімін жаңғырту негізінде зерттеу міндеттерін жүзеге асыруды қарастырады. Осы ғылыми-зерттеуді жүзеге асыру 3 кезеңге – 2018-2020 жылдар аралығына жоспарланған. Таңдап алынған ғылыми бағыт таза қолданбалы сипатқа ие, себебі оның негізіне мұғалімдерді кәсіби қолдау және әдістемелік сүйемелдеу тұжырымы қаланған. Зерттеудің бастапқы кезеңінде жүргізілген «Инклюзивті білім

беруді жүзеге асыруға не кедергі?» сауалына сыналушылардың 55% «мамандардың жетіспеушілігін» атап көрсеткен; ал қалған 45% «арнайы бағдарламалардың жоқтығын», «мектептердің материалдық-техникалық жағынан бейімделмегендіктерін», «инклюзивті білім беруге қоғамның моральдық және психологиялық тұрғыда дайын еместігін» алға тартқан. «Инклюзивті білім беруге педагогтар қалай қарайды?» деген сауалға «ынталылық білдіреді» - 34%, «әдеттегі жағдай ретінде» - 21%, «айырмашылығын байқаймайды» - 8%, «бастама танытпайды» - 17%, «сақтықпен» - 20% көрсеткіші алынды. «Облыс педагогтары инклюзивті білім беруді жүзеге асыруға дайын ба?» сауалына қатысушылардың 30 пайызы «иә» деп, 65 пайызы «мүмкін» деп, қалған 5 пайызы «жоқ» деген жауап берді. Осы мәселенің жалғасы ретінде қойылған «Облыс педагогтары оқушылармен жеке жоспар бойынша жұмыс жасауға дайын ба?» сауалын қатысушылардың 34 пайызы мақұлдаса, 23 пайызы жоққа шығарды; ал қалған 43 пайызы жауап беруге қиналды. «Ерекше білім қажеттілігі бар оқушылармен жұмыс жасау үшін мұғалімдерге көмек қажет пе?» сауалына зерттеуге қатысушылардың 59% «иә» деп, 27% «кей кездері; жекелеген мәселелер бойынша», 2% «жоқ» деп жауап берсе, 12% жауап беруге қиналатындарын көрсеткен.

Біліктілікті арттыру институтының профессор-оқытушылар құрамы «Инклюзивті білім беру мәселелерін шешу бойынша сізден әдістемелік көмек көрсетуді сұраған мұғалімдер болды ма?» сауалына «иә, және бірнеше рет» - 45%, «иә, бір мәрте» - 20%, «жоқ» - 35% деп жауап берген. Бұл сауалнамадан шығар қорытынды – инклюзивті сыныпқа тікелей қатысы бар мұғалімдер қатарының күннен күнге артуы және олардың ЕБҚ оқушылармен жұмыс әдістемесінің ерекшеліктеріне деген сұранысының өзектілігі.

Анкета сұрақтарына берілген жауап нәтижелерін өңдеу барысында мектеп мұғалімдерінің инклюзивті білім беруге даярлығының деңгейі келесі көрсеткіштермен анықталды:

- инклюзивті білім берумен тәжірибеде айналысып жүрген мұғалімдер (ж.а.) – 15%;
- тәжірибеде жүзеге асыруға талаптанған мұғалімдер (ж.а.т.) – 35%;
- инклюзивті білім беру философиясын түсінетін мұғалімдер (ф.т.) – 40%;
- мәселеге сақтықпен қарайтын мұғалімдер (с.қ.) – 10% (1-сурет).

1-сурет. Мұғалімдердің инклюзивті білім беруге даярлық деңгейі

Ұсынылған материалдарды жинақтай отыра, педагогтарды инклюзивті білім беру жағдайында жұмыс жасауға дайындау қажеттілігіне кезекті мәрте көз жеткіземіз; және ол біздің пікірімізше мынандай болуы шарт:

- инклюзивті білім беруге және оны ұйымдастырудың әлеуметтік маңызына бағытталған тұлғалық бағдардың қалыптасуын қарастыратын педагогикалық құндылықтарға негізделуі тиіс;
- кәсіби құзыреттіліктердің қалыптасуын инклюзивті тәжірибені жүзеге асыру барысында туындайтын кәсіби маңызды міндеттерді шешуге қабілеттілік ретінде қарастыру.

Сонымен, педагогтардың біліктілігін арттыру саласында шешілуі тиіс жақын арадағы міндеттер: пән мұғалімдерінің біліктілігін арттыру бағдарламаларын жасау және қолданысқа ендіру, сондай-ақ, ЕБҚ оқушылармен жұмыста педагогтарға қажетті дидактикалық материалдар, әдістемелік нұсқаулар, оқу құралдарын жасау.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016 – 19 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». – Астана, 2016. – 19 б.
2. Қазақстан Республикасының «Педагог» кәсіби стандарты. – Астана, 2017.
3. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы» (өзгертулер мен толықтырулармен). – Астана, 2017.
4. Кенжебаева Т.Б., Туралина Г.Б. Инклюзивті білім беруді бастауыш мектепте енгізудің психологиялық-педагогикалық аспектілері. Абай атындағы ҚазҰПУ Хабаршысы, «Психология» сериясы, №4 (53), 2017 ж. – 129-132 бб.
5. Лукьяненко М.А. Подготовка педагогов к работе в условиях инклюзивного образования // Историческая и социально-образовательная мысль. Том 8 №5/3, 2016. – Стр.101-104.
6. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. ҚР БҒМ 2015 жыл №348 бұйрығы. – Астана, 2015. – 13 б.

МРНТИ:15.81.21

Б.А. Скакова¹, Е.Х. Избасаров²

^{1,2}«Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы –
Жамбыл облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты,
Тараз қ., Қазақстан

БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСТАРЫНДА ТОПТЫҚ ЖҰМЫСТЫ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ САБАҚТЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ ТӘЖІРИБЕСІНЕН

Аңдатпа

Мақалада педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарында топтық жұмысты пайдалану арқылы сабақ тиімділігін арттыру жолдары қарастырылды. Жаңартылған білім беру мазмұны тыңдаушылардан оқушы әрекетін ұйымдастыруда олардың қызығушылықтары мен қажеттіліктеріне бағдарлануды талап етеді. Мұғалімнің дәстүрлі жүйемен оқыту нәтижесінде қалыптасқан стереотиптерден арылуына топтық жұмыстың ықпалы көп. Білім берудің заманауи ерекшеліктеріне орай, оқытудағы басты міндет – баланы білім игеруге қызықтырып, ынталандыру, оның талпынысын оята білу, танымдық дербестікті қамтамасыз ету. Топтық жұмыстың негізгі белгісі мұғалімнің модераторлық рөлі, яғни оқушы әрекетіне түрткі болар жетелеуші күш екенін ұғыну – біліктілікті арттыру жүйесіндегі басым стратегиялардың бірі.

Мақалада курс тиімділігін арттыру формасы ретінде ұсынылған топтық жұмыстың маңызды белгісі жауапкершіліктің топ мүшелері арасында тең бөлінуі және өзара ынтымақтастық арқылы ортақ келісімге негізделуі екені тұжырымдалды.

Түйін сөздер: топтық жұмыс, біліктілікті арттыру, жаңартылған білім мазмұны, оқыту стратегиялары, сабақ тиімділігі, оқушы әрекеті, мұғалім рөлі, тыңдау мәдениеті, пікір алмасу, ортақ шешім, ұжымдық әрекет.

Скакова Б.А.¹, Избасаров Е.Х.²

^{1,2}Филиал АО «НЦПК «Өрлеу»

Института повышения квалификации педагогических работников по Жамбылской области,
г. Тараз, Казахстан

ИЗ ОПЫТА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ КУРСОВ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПОСРЕДСТВОМ ПРИМЕНЕНИЯ ГРУППОВОЙ РАБОТЫ

В статье рассматриваются современные стратегии совершенствования эффективности уроков на курсах повышения квалификации учителей. Одним из результативных механизмов улучшения качества обучения является групповая работа, которая способствует сплочению коллектива. Содержание обновленного образования требует от учителей, в организации деятельности учеников, сосредоточиться